

suport determinant dels programes de recerca que convoca la Secretaria Científica de l'Institut d'Estudis Catalans, i del qual sóc tutor. Aquesta obra novella, que ja es troba a la impremta, porta el títol de *Catàleg històric general de la premsa en català. L'eclosió dels periòdics (1641-1898)*. És un volum que completa amb escreix documental i en abast interpretatiu les obres colossals de Joan Givanel i Mas, i de Rafael Tasis i Joan Torrent. Enllaça, per tant, en aquest camp del coneixement, amb els clàssics de l'especialitat vinculats als cercles fundacionals de l'Institut d'Estudis Catalans.

D'acord amb les normes que regulen el funcionament de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, quan ens pronunciem formalment i en vot secret sobre l'ingrés de nous membres, ens cal disposar d'informació sobre tres aspectes del candidat: 1) la competència acadèmica, 2) el compromís amb la catalanitat, i 3) la disponibilitat a treballar per l'Institut.

Confio haver aportat la informació necessària per afinar els nostres criteris respecte a un candidat que trobem en el primer rengle dels estudis catalans en el camp de la comunicació i del qual podem esperar raonablement que estarà disposat a treballar amb altruisme al servei de l'Institut.

Text llegit pel senyor Josep M. Casasús i Guri en el Ple del dia 17 de novembre de 2014

Josep Olesti i Vila

Josep Olesti i Vila va néixer a Barcelona el 20 d'abril del 1961. Es va llicenciar en filosofia a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) el 1984. Després d'uns quants anys de docència a l'ensenyament secundari i d'una estada de recerca amb una beca al Leibniz-Archiv de Hannover, va ser convidat a ensenyar a la mateixa UAB a partir del curs 1989-1990 i s'hi va doctorar el 1991 amb la tesi «La interpretació kantiana de Leibniz», a la qual em referiré més endavant. Des del

curs 1992-1993 és professor titular de filosofia a la Universitat de Girona, on explica fonamentalment història de la filosofia moderna i on ha tingut també càrrecs de gestió, com ara coordinador dels estudis de filosofia (1992-1996) i director del programa de doctorat (1995-1999).

És autor d'una notable producció filosòfica, que comprèn quasi tots els gèneres: llibres (de recerca i de síntesi), capítols de llibres, articles, recensions i col·laboracions en enciclopèdies, com ara la prestigiosa *Enzyklopädie Philosophie* de l'editorial Felix Meiner d'Hamburg. Les seves publicacions són preferentment sobre autors i temes d'història de la filosofia moderna, com ara Maquiavel, La Boétie, Hobbes, Descartes, Bayle, Leibniz, Kant, etc., o sobre filosofia política moderna. Sense oblidar l'apartat de traduccions catalanes d'importantes obres filosòfiques, a què també em tornaré a referir.

Té reconeguts dos sexennis de recerca per la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora (CNEAI) del Ministeri d'Educació i per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU). Figura entre els experts de l'Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA) per a l'acreditació del professorat universitari i de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) per a les beques Beatriu de Pinós. Ha participat en congressos internacionals com a conferenciant invitat, com a ponent o com a president de sessió. I és membre de societats científiques com ara la Sociedad Española Leibniz para los Estudios del Barroco y la Ilustración (SEL), la Red Iberoamericana Leibniz o la Sociedad de Estudios Kantianos en Lengua Española (SEKLE), a més, naturalment, de la Societat Catalana de Filosofia.

I, després de presentar aquest esquelet curricular, passo ara a fer unes consideracions més personals (que no vol pas dir que siguin necessàriament subjectives) sobre un currículum que, sense ser «enorme», és «gran» (per dir-ho a la manera d'Eugeni d'Ors, que distingia entre *gran* i *enorme*, donant per descomptat que ni cal ni basta ser enorme per a ser gran).

Deixant de banda llibres que poden ser considerats primerencs o secundaris, com ara *Textos de metafísica* (amb Octavi Fullat, 1984) o *Racionalismo y empirismo* (1989), i sense infravalorar, ans al contrari, recerques particulars o la seva extensa i esplèndida col·laboració en l'obra dirigida per J. M. Terricabras, *El pensament filosòfic i científic* (2001), en la qual presenta una bona síntesi del pensament del Renaixement, del racionalisme, de l'empirisme, de la Il·lustració i de la filosofia política moderna, voldria destacar dues contribucions excepcionals: la ja esmentada tesi doctoral i les també ahudides traduccions catalanes de grans obres filosòfiques.

En primer lloc, la seva tesi doctoral «La interpretació kantiana de Leibniz», penso que és, sense cap mena de dubte, una de les millors tesis de filosofia que mai s'hagin

llegit en una universitat catalana. Un treball d'una gran envergadura, d'una especial dificultat i amb una solució magistral. D'una gran envergadura, perquè es tracta de dos autors colossals, cadascun dels quals requereix, per a ser ben conegut, la dedicació de, com aquell que diu, tota una vida. Doncs bé, Josep Olesti, als seus trenta anys, ja mostrava un domini extraordinari de la immensitat de l'obra original de tots dos filòsofs i de la bibliografia secundària corresponent. D'una dificultat endiablada, ateses les diferents lectures kantianes «directes» dels textos de Leibniz aleshores coneguts, i «indirectes» a través del laberint dels deixebles (els anomenats *leibnizianowolffians*), que no eren gaire fidels al mestre. (Leibniz és un dels casos que serveixen millor per a il·lustrar la dita famosa segons la qual el càstig dels mestres són els deixebles.) I amb una solució magistral, distingint netament entre el pensament de Leibniz i el dels suposats deixebles i clarificant els conceptes leibnizians d'*espai* i de *temps*, contraposats als d'*extensió* i de *duració*, malgrat la terminologia leibniziana vacil·lant (qüestions, com es pot entreveure, d'alta metafísica).

L'únic retret que es podria fer a aquest ingent i original treball és que no hagi estat publicat íntegrament en format de llibre. A part de la publicació preceptiva en microfitxa (actualment accessible per internet al repositori Tesis Doctorals en Xarxa: www.tdx.cat), se n'han publicat, però, dos importants extrems: un llibre (*Leibniz i Kant: la incongruència en l'espai*, Bellaterra, 1991), que en recull l'aportació més rellevant i que va ser encara objecte d'una traducció castellana, a València, el 2004; i un fragment sobre una intricada doctrina de Kant («Quelques considérations sur la doctrine kantienne de *duratio noumenon*»), publicat en un volum col·lectiu sobre la filosofia kantiana el 2013 per l'editorial Walter de Gruyter de Berlín.

Aquest i els altres treballs historiogràfics al·ludits acrediten Josep Olesti com un distingit historiador de la filosofia (amb una reconeguda autoritat especialment en el camp dels estudis leibnizians i kantians), cosa que ens fa esperar amb no menys interès la seva anunciada monografia (pel que conec, ja molt avançada) sobre Spinoza.

En segon lloc, em cal dir un mot sobre les seves traduccions catalanes de grans obres filosòfiques. Josep Olesti podria presentar-se com a filòsof (ell preferiria dir, sens dubte, com a professor de filosofia), però també com a traductor. Tothom qui n'hagi fet l'experiència sap que traduir no és un art menor. Doncs bé, Josep Olesti és un gran traductor català d'obres filosòfiques.

Deixo de banda traduccions menors, com ara la de l'opuscle de Kant, *Von dem ersten Grunde des Unterschiedes der Gegenden im Raume* ('Del primer fonament de la diferència de les regions en l'espai') i d'altres textos kantians, per destacar l'exquisida traducció de dues obres monumentals: els *Nouveaux essais sur l'entendement humain*,

L'obra més extensa de Leibniz, per a la col·lecció «Textos Filosòfics» d'Edicions 62 (1997), i recentment l'*Ethica ordine geometrico demonstrata*, el *magnum opus* de Spinoza, per a la col·lecció nomenada, «Marbot Clàssics», de la jove editorial Marbot (2013). Són dues traduccions que han de ser considerades de referència per la seva fiabilitat, pel domini de les llengües de partida i d'arribada, pel coneixement del pensament dels autors i pel treball previ de crítica textual, minuciosa i raonada, que de tant en tant esmena la plana de manera convincent a les millors edicions crítiques. Basta llegir les introduccions del traductor per fer-se una idea del nivell de qualitat a què aspiren (i que, a criteri meu, assoleixen).

No sé si he d'excusar-me per haver utilitzat en algun moment una adjectivació que algú podria trobar impròpia d'una presentació que ha de ser sobretot descriptiva, però goso pensar que és disculpable alguna expressió d'admiració envers allò que ara s'acostuma a anomenar *excel·lència*.

Per a acabar, i per a dir un mot, com és d'esperar, sobre el compromís de Josep Olesti amb la cultura catalana, basti recordar el seu gust per la llengua i per la paraula ben dita i la seva tossudesa a escriure quasi exclusivament en català (només esporàdicament ha publicat alguna cosa en castellà, en francès o en alemany), tot i saber que la llengua catalana, internacionalment, és percebuda com d'ús domèstic i dóna encara menys visibilitat que, per exemple, la danesa.

Conec Josep Olesti, primer com a antic professor seu, després com a company i ocasionalment com a col·laborador en algun treball, i puc donar testimoni de la seva categoria intel·lectual i humana i també de la seva disponibilitat a col·laborar en les tasques de l'Institut si és elegit. Per tot això, penso —i pensa la Secció de Filosofia i Ciències Socials, que el va votar decididament— que seria una bona cosa incorporar-lo a la nostra institució.

Text llegit pel senyor Pere Lluís Font en el Ple del dia 17 de novembre de 2014